

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ રાજ્ય

વિરુદ્ધ

પરમજીત સિંહ અને અન્યો

ઓક્ટોબર ૧૬, ૨૦૦૩

[માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બ્રિજેશ કુમાર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અરુણ કુમાર]

સેવા કાયદો:

પગાર ધોરણમાં સમાનતા-કલા-કમ-લેટરિંગ નિષ્ણાત, પ્રોડક્શન આર્ટિસ્ટ વગેરે.-એ અને બી વર્ગની કચેરીઓમાં સહાયકોની સમકક્ષ પગાર ધોરણનો

દાવો કરતા બંને શ્રેણીઓને ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચના અહેવાલ અનુસાર સમાન ધોરણમાં મૂકવામાં આવી હતી-બાદમાં, સરકારે 'એ' અને 'બી' વર્ગની કચેરીઓમાં સહાયકોને ઊંચા પગાર ધોરણની મંજૂરી આપી હતી, પરંતુ કલા-કમ-લેટરીંગ નિષ્ણાતો વગેરેને નહીં.-ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા તેના અગાઉના નિર્ણય પર આધાર રાખીને અરજી *, રાજ્ય દ્વારા સમાનતા-અપીલને મંજૂરી આપવી, કારણ કે ઉચ્ચ ન્યાયાલય જે નિર્ણય પર આધાર રાખે છે તે ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો છે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના આદેશને બાજુ પર મૂકી દીધો છે-મેટરને ઉચ્ચ અદાલતમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો છે-તે ઈચ્છનીય અને/ન્યાયી રહેશે આ બાબતના અન્ય પાસાઓ પર ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા વિચારણા કરી શકાય અને તપાસ કરી શકાય, એટલે કે સહાયકો માટે સમાન પગાર ધોરણ માટે ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચની ભલામણો અને પગાર ધોરણમાં સુધારો કરતી સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ અનુગામી જાહેરાતો.

*હરિયાણા સ્ટેટ બાયોલોજિસ્ટ્સ એસોસિએશન્સ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા અને અન્ય (૧૯૯૪) ૨ પીએલઆર ૩૮૯, ૨૬બાતલ છે.

યુપી રાજ્ય. અને અન્યો વિ.યુપી. સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર્સ ગ્રેડ-૨ એસોસિએશન, [૨૦૦૩] ૬ એસસીસી ૨૫૦, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:
સિવિલ અપીલ નંબર ૨૦૯૨/૧૯૯૭

૧૯૯૫ ના સી. ડબલ્યુ. પી. નંબર ૧૦૬૩૧ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૧૩.૨.૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

સી. એ. નંબર ૨૦૯૩/૧૯૯૭

અજય બંસલ, પંજાબના વધારાના એડ. જનરલ, આર. એસ. સૂરી માટે એસ. કે. દાસ.અપીલકર્તા માટે

પ્રતિવાદીઓ માટે શ્રીમતી રચના જોશી ઇસાર.

કોર્ટનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

પંજાબ રાજ્યએ પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ અને આદેશો સામે આ અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે, જેના દ્વારા પ્રતિવાદીઓને ૧/૧/૧૯૮૬ ની

અસર સાથે રૂ.૧૮૦૦-૩૨૦૦, જે પગાર ધોરણ અગાઉ વર્ગ A અને વર્ગ B કચેરીઓમાં કામ કરતા સહાયકોને અગાઉ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવ્યું હતું.

હાઈકોર્ટ સમક્ષ અરજદારો, જેઓ આ અપીલમાં પ્રતિવાદીઓ છે, તેઓ કલા-કમ-લેટરિંગ નિષ્ણાત, પ્રોડક્શન આર્ટિસ્ટ, આર્ટ આસિસ્ટન્ટ, લેઆઉટ આર્ટિસ્ટ, પેઇન્ટિંગ આર્ટિસ્ટ અને આર્ટિસ્ટ-કમ-ફોટોગ્રાફર ધરાવતા અધિકારીઓની શ્રેણી બનાવે છે.રાજ્ય માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ચાર્ટ અનુસાર, તે સ્પષ્ટ છે કે ઉપર દર્શાવેલ વિવિધ હોદ્દાઓ હેઠળ કામ કરતા આ અધિકારીઓના પગારનું ધોરણ રૂ. ૨૫૦-૫૫૦.પાછળથી ૧.૧.૧૯૭૮ ની અસરથી, પ્રોડક્શન આર્ટિસ્ટ્સ અને પેઇન્ટિંગ આર્ટિસ્ટ્સને પગાર ધોરણ રૂ. ૫૭૦-૧૦૮૦ જ્યારે બાકીની ચાર જગ્યાઓ રૂ. ૬૨૦-૧૨૦૦ માં મુકવામાં આવેલ.ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચના અહેવાલમાં તે બધાને એક સ્કેલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે ૧/૧/૧૯૮૬ ની અસર થી ૧૫૦૦-૨૬૪૦.

ઉપરોક્ત વિરુદ્ધ, હાઈકોર્ટ સમક્ષ પ્રતિવાદીઓનો કેસ એ હતો કે વર્ગ એ અને વર્ગ બી કચેરીઓમાં કામ કરતા સહાયકો પણ રૂ. ૬૦૦-૧૧૨૦ અને રૂ. ૫૭૦-૧૦૮૦ ના પગાર ધોરણમાં રાખવામાં આવ્યા હતા.તેમને પગાર ધોરણ રૂ. ૧૫૦૦-૨૬૪૦ની પગાર પંચ દ્વારા ભલામણ કરવામાં આવેલ.પરંતુ બાદમાં, રાજ્ય સરકારે ૧૫ જૂન, ૧૯૯૦ના રોજ જાહેર કરાયેલા જાહેરનામા દ્વારા રૂ. ૧૮૦૦-૩૨૦૦ પગાર ધોરણ ઉપરોક્ત સહાયકોને ગ્રાહ્ય રાખેલ છે પરંતુ સરકાર

દ્વારા પ્રતિવાદીઓ સાથે સમાન વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો ન હતો, જોકે ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચે બંને માટે એક પગાર ધોરણની ભલામણ કરી હતી. પંજાબ રાજ્યના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ચાર્ટ પરથી એવું લાગે છે કે ૧૯૬૮માં જ્યારે કલાકાર-કમ-ફોટોગ્રાફરો વગેરેનો પગાર રૂ. ૨૫૦-૫૫૦ હતો ત્યારે સહાયકો માટે રૂ. ૧૬૦-૪૦૦ પગાર ધોરણ હતું. પાછળથી તેમને લગભગ સમાન પગાર-ધોરણમાં લાવવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે રૂ. ૬૦૦-૧૧૨૦ અને રૂ. ૫૭૦-૧૦૮૦. જોકે, ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચમાં તેમને રૂ. ૧૫૦૦-૨૬૪૦ રૂપિયાના પગાર ધોરણની પ્રતિવાદીઓની જેમ ભલામણ કરવામાં આવેલ. ઉચ્ચ ન્યાયાલય ઉપરોક્ત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને અને હરિયાણા રાજ્ય જીવવિજ્ઞાની સંગઠન- હરિયાણા રાજ્ય અને એ. એન. આર., (૧૯૯૪) ૨ પી. એલ. આર. ૩૮૯ કેસમાં તે જ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના નિર્ણય પર આધાર રાખે છે. એવું માને છે કે એકવાર કર્મચારીઓના બે કેડરના પગારમાં સમાનતા આપવામાં આવે તો તેને પાછી ખેંચી શકાતી નથી અથવા એક જ વર્ગ અથવા વર્ગને સમાન પગારથી વંચિત કરી શકાતી નથી. આ રીતે ઉચ્ચ અદાલતને જાણવા મળ્યું કે એક સભાન નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો અને જે પ્રતિવાદીઓ ઉચ્ચ અદાલતમાં અરજદાર હતા તેમને રૂ. ૧૮૦૦-૩૨૦૦ પગાર ધોરણ જે સહાયકોને ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવ્યું હતું જેમને ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચ દ્વારા પણ પ્રતિવાદીઓ માટે સમાન પગારની ભલામણ કરવામાં આવી હતી.

હરિયાણા સ્ટેટ બાયોલોજિસ્ટ એસોસિએશન (સુપ્રા) ના કેસમાં આ અદાલતે પાછળથી આપેલા નિર્ણયને ઉલટાવી દેવાયો હોવાના આધાર પર રાજ્ય હાઈકોર્ટના નિર્ણયો સામે અપીલમાં આવ્યું છે.ઉપરોક્ત કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદાની એક નકલ પણ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જોડવામાં આવી છે.એવું સૂચવી શકાય છે કે ઉપરોક્ત નોંધાયેલ કેસ જીવવિજ્ઞાનીઓ અને તબીબી અધિકારીઓના પગાર ધોરણમાં સમાનતા સાથે વ્યવહાર કરે છે અને તે સંદર્ભમાં પ્રશ્ન પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.તે કિસ્સામાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી બીજી હકીકત એ હતી કે તબીબી અધિકારીઓ પણ બિન-પ્રોફિટસ ભથ્થું મેળવી રહ્યા હતા, જોકે અમુક તબક્કે જીવવિજ્ઞાનીઓ અને તબીબી અધિકારીઓના પગારનું પ્રમાણ સમાન હતું.આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે દરેક સમયે સમાનતા રહી નથી અને તબીબી અધિકારીઓને માન્ય પગાર-ધોરણ ઉપરાંત બિન-વ્યવહાર ભથ્થું સ્વીકાર્યું હતું.તેથી, ચોક્કસ સમયગાળા દરમિયાન સમાન પગાર ધોરણ તેમને સમાન પગાર ધોરણ આપવા માટે માન્ય માપદંડ રહેશે નહીં .તેથી, હરિયાણા રાજ્ય જીવવિજ્ઞાની સંગઠન (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં નિર્ણયને રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

જ્યાં સુધી હાલના કેસની વાત છે ત્યાં સુધી આપણે જોઈએ છીએ કે ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચના પેરા ૮.૯ હેઠળ પગારના હાલના ધોરણોને સામાન્ય રૂપાંતર દ્વારા રૂપાંતરિત અને સુધારવામાં આવ્યા હતા.હાલના પગાર-ધોરણના રૂપાંતરણની

તે કવાયતમાં પગાર ધોરણ રૂ. ૫૭૦-૧૦૮૦, રૂ. ૬૧૦-૧૧૦૦, રૂ. ૬૨૦-૧૨૦૦ અને રૂ. ૬૮૦-૧૧૫૦ બધાને રૂ. ૧૫૦૦-૨૬૪૦ માં રૂપાંતરીત કરવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદીઓ આ શ્રેણીમાં આવતા હતા અને તેથી તેમના પગારના ધોરણમાં ઉપર મુજબ સુધારો કરવાની ભલામણ કરવામાં આવી હતી.જ્યાં સુધી સહાયકોની વાત છે, અમે જોઈએ છીએ કે તેમનો કેસ અલગથી હાથ ધરવામાં આવ્યો છે અને તે સંબંધમાં ત્રીજા પગાર પંચના પેરા ૨૫.૧૩ સુસંગત છે જે કહે છે કે તમામ સંબંધિત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને રૂ. સહાયકો માટે પગાર ધોરણ રૂ ૧૫૦૦-૨૬૪૦ ની ભલામણ કરવામાં આવી હતી.તે સ્પષ્ટ રીતે ઉલ્લેખિત છે કે સામાન્ય રીતે પેરા ૨૫.૬ માં દર્શાવેલ કારણોસર, સહાયકોની શ્રેણી માટે સીનીયર પગાર ધોરણની ભલામણ કરવામાં આવી ન હતી.પેરા ૨૫.૬ ખાસ કરીને સહાયકોના પગાર ધોરણ અને તેમને સીનીયર પગાર ધોરણ ન આપવાના કારણો સાથે સંબંધિત છે.જો કે, પગાર પંચની ભલામણો છતાં અને તેની વિરુદ્ધ, જૂન ૧૯૯૦માં સચિવાલયમાં અને વર્ગ એ અને વર્ગ બી કચેરીઓમાં સહાયકોને રૂ. ૧૮૦૦-૩૨૦૦ નુ પગાર ધોરણ આપવામાં આવ્યું છે. પ્રતિવાદીઓ વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેઓ કલાકાર તરીકેની તેમની લાયકાતના આધારે તેમના કેસ પર ભાર મૂકતા નથી કારણ કે તેમની પાસે પાંચ વર્ષના અભ્યાસક્રમોની વિવિધ વિશેષ લાયકાતો હોવાનું માનવામાં આવે છે, પરંતુ તેમની ફરજો અને જવાબદારીઓના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને,

વાજબી રીતે પ્રતિવાદીઓ પણ સહાયકોના સમાન પગારમાં મૂકવા માટે હકદાર હતા, જો વધુ ન હોય તો.

જ્યાં સુધી અપીલકર્તાઓની વાત છે ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટમાં તેમનો કેસ એ હતો કે ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચે સહાયકો માટે અલગ પગાર ધોરણની ભલામણ કરી હતી.પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી છે કે તેમનો ચોક્કસ કેસ એ હતો કે સહાયકને ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચ દ્વારા વધુ પગારની ભલામણ કરવામાં આવી હતી જે હકીકતમાં ખોટી છે.બીજી બાજુ, પગાર પંચ એ હકીકત વિશે સ્પષ્ટ હતું કે વરિષ્ઠ સ્કેલને સહાયકોને સ્વીકાર્ય બનાવવાનો ન હતો.પરંતુ તે ભલામણ છતાં એક અલગ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે, તે નિર્ણય લેવાનું કારણ સૂચવ્યા વિના, સહાયકોને રૂ. ૧૮૦૦-૩૨૦૦ ના પગાર ધોરણમાં મુકવામાં આવેલ.પ્રતિવાદીઓ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પગાર પંચની ભલામણો છતાં સહાયકોને વધુ પગાર આપવાનું કારણ એ હતું કે સહાયકોએ આંદોલનનો આશરો લીધો હતો અને વધુ સારા પગાર માટે હડતાળ પર ઉતર્યા હતા.જો કે, અમે સરકાર દ્વારા જાહેરનામું બહાર પાડવાના કારણ વિશે અનુમાન લગાવવા માંગતા નથી સિવાય કે પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા કારણનો ઉલ્લેખ કરીએ.પરંતુ રાજ્યના વકીલ દ્વારા કોઈ સંકેત આપી શકાયો ન હતો.

તે ફરીથી સૂચવવામાં આવે છે કે ૯ મે, ૧૯૯૧ ના રોજ અન્ય એક જાહેરનામા દ્વારા, પ્રત્યુત્તર એફિડેવિટ સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું કે, અન્ય વિભાગમાં કલાકાર-કમ-ડ્રાફ્ટમેન, જેઓ અગાઉ રૂ. ૬૨૦-૧૨૦૦ તેમના પગાર ધોરણમાં સુધારો કરીને રૂ. ૧૮૦૦-૩૨૦૦ અને ડ્રાફ્ટમેન રૂ. ૫૭૦-૧૦૮૦ તેમના સ્કેલમાં પણ એ જ રીતે સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.પરંતુ માહિતી અને જનસંપર્ક વિભાગમાં કામ કરતા પ્રતિવાદીઓના સંદર્ભમાં આવું કરવામાં આવ્યું ન હતું.યુ. પી.રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ યુ. પી. સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર્સ ગ્રેડ-II એસોસિએશન, [૨૦૦૩] ૬ એસ. સી. સી. ૨૫૦માં આ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ પણ પગાર પંચની ભલામણ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેની સ્વીકૃતિ અને અમલીકરણના પ્રશ્ન પર આપવામાં આવ્યો છે.એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જો રાજ્યએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ખોટું વલણ અપનાવ્યું ન હોત કે ત્રીજા પગાર પંચે સહાયકો માટે અલગ પગાર ધોરણની ભલામણ કરી હતી, તો હાઈકોર્ટ અન્ય સામગ્રી અને પ્રશ્નોને પણ ધ્યાનમાં રાખીને આ બાબતની તપાસ કરી શકી હોત.

અમે નોંધ્યું છે કે આ અપીલમાં હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ મુખ્યત્વે હરિયાણા સ્ટેટ બાયોલોજિસ્ટ એસોસિએશન (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણય પર આધારિત છે, જેને આ કોર્ટ દ્વારા પાછળથી ઉલટાવી દેવામાં આવેલ, તેથી વિવાદિત ચુકાદાને રદ કરવો પડશે.પરંતુ આ બાબતના અન્ય પાસાઓ, એટલે કે ત્રીજા પંજાબ પગાર પંચ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો, જે અલબત્ત સહાયકો માટે સમાન પગાર

ધોરણની ભલામણ કરે છે અને ત્યારબાદ જૂન ૧૯૯૦ અને સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧માં બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓ અથવા પગાર ધોરણના અમલીકરણ અથવા તેમાં સુધારો કરતી અન્ય કોઈપણ સૂચનાઓ, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવે અને તેની તપાસ કરવામાં આવે તે વાજબી અને ઈચ્છનીય રહેશે.તે એ પ્રશ્નની પણ તપાસ કરશે કે રાજ્ય માટે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ૧૮૦૦ થી ૩૨૦૦ ના પગાર ધોરણ માટે કરવામાં આવેલી વિનંતી સ્વીકારવી શા માટે શક્ય ન હતી. જ્યારે તેણે પગાર પંચની ચોક્કસ ભલામણો વિરુદ્ધ સહાયકો માટે ઉપરોક્ત પગાર ધોરણ પ્રદાન કર્યું હતું.

પરિણામે, અપીલને મંજૂર કરવામાં આવે છે અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોને રદ કરવામાં આવે છે.પરંતુ અમે ઉપરોક્ત અવલોકનોના પ્રકાશમાં નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે આ બાબતને ઉચ્ચ અદાલતમાં મોકલીએ છીએ.પક્ષકારો માટે પગાર પંચની ભલામણો અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સંબંધિત સૂચનાઓ સહિત તમામ સંબંધિત સામગ્રીને રેકૉર્ડ પર મૂકવા ની છુટ રહેશે.જોકે, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ કરવામાં આવતો નથી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*